
Streszczenia / Резюме / Abstracts

Agata Tyburska

Zagrożenia bezpieczeństwa państwa – wybrane aspekty w kontekście bezpieczeństwa europejskiego

Artykuł omawia regulacje prawne dotyczące bezpieczeństwa wewnętrznego państwa (Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej) oraz przykłady i prognozy ich zastosowania. Główny nacisk został położony na programy ochrony infrastruktury stanowiącej potencjał bezpieczeństwa państwa w aspekcie wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony Unii Europejskiej (Europejski Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej) oraz przedstawienie trudności interpretacyjnych odnośnie do tego terminu i jego odmian (infrastruktura krytyczna, obiekty szczególnie ważne dla bezpieczeństwa państwa, w tym obiekty I i II kategorii etc.).

Threat to state security – selected aspects in the context of European security

The article discusses legal regulations concerning internal security of the state (National Security Strategy of the Republic of Poland) and the examples and forecasts of their application. The main emphasis has been put on infrastructure protection programmes, representing the potential of national security in terms of common security and defence policy of the European Union (European Programme for Critical Infrastructure Protection) and the present difficulties in interpreting this term and its variations (critical infrastructure, facilities particularly important for state security, including sites of category I and II etc.).

Угрозы безопасности государства – избранные аспекты в контексте европейской безопасности

В статье обсуждаются юридические регуляции связанные с внутренней безопасностью государства (Стратегия национальной безопасности Республики Польша), а также поданы примеры и прогнозы их применения. Главным образом, были рассмотрены программы охраны инфраструктуры, составляющей потенциал безопасности государства в аспекте совместной политики безопасности и защиты Европейского Союза (Европейская программа защищенности

критической инфраструктуры), а также указаны проблемы интерпретации этого термина и его видов (критическая инфраструктура, особо важные объекты для безопасности государства, в том числе объекты 1-ой и 2-ой категории и т.д.).

Beata Molo

Niemcy wobec międzynarodowego bezpieczeństwa ekologicznego: problem redukcji emisji gazów cieplarnianych do atmosfery na początku XXI wieku

Artykuł przedstawia stanowisko Niemiec wobec problemu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Powyższe zagadnienie stanowi istotny element polityki ochrony środowiska Niemiec zarówno w płaszczyźnie wewnętrznej, jak i w ramach współpracy międzynarodowej. Głównym celem wewnętrznej polityki ochrony klimatu jest zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 40% w stosunku do bazowego r. 1990. Osiągnięciu tego celu ma służyć wzrost efektywności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz wprowadzenie nowych niskoemisyjnych technologii pozyskania energii. Równie ważne jest osiągnięcie przez Niemcy takiego poziomu redukcji emisji gazów cieplarnianych, który wynika z ich międzynarodowych zobowiązań. Z niemieckiej perspektywy szczególnie istotne dla ochrony klimatu będzie wynegocjowanie w 2009 r. podczas konferencji w Kopenhadze międzynarodowego porozumienia obowiązującego po wygaśnięciu w 2012 r. Protokołu z Kioto.

Germany in the face of international environmental security: the problem of reducing greenhouse gas emissions into the atmosphere at the beginning of the XXI century

This article presents the position of Germany to the problem of reducing greenhouse gas emissions into the atmosphere. The above problem is an important element of environmental policy in Germany, both internally and in international cooperation. The main objective of the internal climate protection policy is to reduce greenhouse gas emissions by 2020 by 40% compared to base year 1990. Achieving this goal is made possible by increasing energy efficiency, developing renewable energy sources and introduction of new technologies of procuring low carbon energy. What is equally important for Germany is to achieve such level of reducing greenhouse gas emissions, which results from German international obligations. From the German perspective it is of particular importance for climate protection to negotiate in 2009 during the Copenhagen conference an international agreement which would be in force after the expiry of Kyoto Protocol in 2012.

Позиция Германии в вопросе международной экологической безопасности: проблема сокращения эмиссии парниковых газов в атмосферу в начале XXI века

В статье рассмотрена позиция Германии в вопросе решения проблемы ограничения эмиссии парниковых газов в атмосферу. Вышеуказанный вопрос составляет существенный элемент политики охраны окружающей среды Германии, как во внутренней политике, так и в сфере международного сотрудничества. Главной целью внутренней политики охраны атмосферы является сокращения эмиссии парниковых газов до 2020 года на 40% относительно базового 1990 года. Достижению этой цели должен помочь рост энергетической эффективности, развитие возобновляемых источников энергии, а также применение инновационных технологий получения энергии с низким уровнем эмиссии. Важное значение имеет также достижение Германией такого уровня сокращения эмиссии парниковых газов, которое вытекает с её международных обязательств. С немецкой перспективы особенное значение для охраны атмосферы будет иметь подписание в 2009 г., во время конференции в Копенгагене, международного соглашения, которое вступит в силу в 2012 г., после прекращения действия Киотского протокола.

Marta Pomykała

Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa wobec współczesnych zagrożeń

Utrzymanie bezpieczeństwa wewnętrznego w państwie należy do wyspecjalizowanych organów tego państwa. W celu wypełnienia tego zadania korzystają one ze szczególnych form i środków działania, umożliwiających skuteczne zwalczanie zagrożeń i przeciwdziałanie ich ponownemu powstawaniu. W dobie globalizacji, procesów integracyjnych, postępującej informatyzacji skala zagrożeń uległa istotnej zmianie, co spowodowało, że dotychczasowe sposoby ochrony bezpieczeństwa państwa stają się coraz mniej skuteczne. Niniejszy artykuł wskazuje problemy związane ze zmieniającymi się zagrożeniami bezpieczeństwa we współczesnym świecie.

State's internal security towards contemporary threats

Maintaining internal security in the state belongs to the specialized authorities of that state. To fulfil this task, the authorities use the specific forms and measures of activities to combat effectively the threats and to prevent their re-rising. In the age of globalization, the processes of integration, IT development the scale of the risks has essentially changed, which caused that current means that the state applied in securing safety are becoming less and less effective. This article shows the problems associated with changing security threats in the modern world.

Внутренняя безопасность государства перед лицом современных угроз

Поддержкой внутренней безопасности в государстве занимаются специальные органы отдельно взятой страны. С целью выполнения этой задачи они используют специальные формы и средства действий, предоставляющие возможности эффективно бороться с угрозами и противодействовать их повторному возникновению. В эпоху глобализации, интеграционных процессов, развития информационных технологий масштаб угроз существенно изменяется. Новая ситуация привела к тому, что существующие до сих пор способы охраны безопасности государства становятся менее эффективными. В статье рассмотрены проблемы связанные со сменой угроз безопасности в современном мире.

Jacek Lipski, Urszula Nalaskowska

Status Biura Ochrony Rządu – instytucji bezpieczeństwa wewnętrznego

Artykuł prezentuje rozważania dotyczące statusu Biura Ochrony Rządu. Wskazuje, iż formacja ta nawiązuje do tradycji służb ochrony najważniejszych osób w państwie tworzonych po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. Służby te nie były jednolite. Część zadań z zakresu ochrony realizowały brygady złożone z policjantów, resztę zaś oddziały i adiutanci o statusie wojskowym. Jednak rzeczywistych korzeni BOR-u należy upatrywać w okresie po II wojnie światowej. To wówczas w ramach urzędów odpowiadających za bezpieczeństwo publiczne pojawiają się wyspecjalizowane jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo VIP-ów. Składały się one z funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa, a następnie żołnierzy. Równocześnie ochroną obiektów i urzędzeń o szczególnym znaczeniu dla funkcjonowania państwa zajmowały się jednostki wojskowe. W 2001 r. weszła w życie ustawa, na podstawie której powstała nowa, aktualnie istniejąca służba przejmująca wszystkie zadania związane z ochroną osób, obiektów i urzędzeń o szczególnym znaczeniu.

The Status of Government Protection Bureau – the Institution of Homeland Security

This article presents reflections on the status of the Government Protection Bureau. It shows that this formation refers to the tradition of the protection by state services of the most important people in the country which was created after Poland regained independence in 1918. These services were not uniform. Some of the tasks concerning the implementation of protection were realized by brigades made up of police officers, whilst the rest by the troops which had military status. However, the real roots of the Government Protection Bureau should be seen in the period after World War II. It was the time when specialized units responsible for VIP's security started to appear as a part of the authorities responsible for public safety. They consisted of the Security Service officers and then of soldiers. At the same time, protection of facilities and

equipment of particular importance for the functioning of the state was dealt with by military units. In 2001, new act was law was enacted and the latter created the basis for new and currently existing service which received all the tasks associated with the protection of people, facilities and equipment of special importance.

Статус Бюро охраны правительства – учреждения внутренней безопасности

В статье рассмотрены различные вопросы, касающиеся статуса Бюро охраны правительства (БОП). Указывается, что это учреждение продолжает традиции служб охраны главных лиц в государстве, созданных после восстановления независимости Польши в 1918 г. В то время эти службы не имели целостного характера. Часть задач связанных с охраной реализовали бригады состоящие из полицейских, другие задачи находились под попечительством соединений и адъютантов, имеющих воинский статус. Однако настоящих истоков БОП нужно искать в периоде после Второй мировой войны. Именно тогда, в рамках учреждений отвечающих за общественную безопасность, появляются специальные отделы ответственные за безопасность особо важных лиц. В таких частях служили сотрудники Службы безопасности, а позже также военные. Вместе с тем охраной объектов особого значения для функционирования государства занимались воинские подразделения. В 2001 г. вступил в силу закон, на основании которого было основано новое, существующее по сей день формирование, исполняющее все задачи связанные с охраной лиц и объектов особого значения.

Andrzej Sęk

Bezpieczeństwo lokalne w systemie zarządzania kryzysowego wobec zagrożeń terrorystycznych na przykładzie powiatu ostrolęckiego. Wybrane zagadnienia

Artykuł omawia realizację zadań w ramach zarządzania kryzysowego w powiecie ostrolęckim. Opisany został przebieg akcji poszukiwawczej ładunku wybuchowego po otrzymaniu informacji o jego podłożeniu. Autor rozstrzyga takie kwestie, jak: ustalenie osoby kierującej akcją do czasu przybycia funkcjonariuszy Policji (administrator budynku lub osoba przez niego upoważniona) i jej kompetencje oraz zadania, a także wymienia czynniki, jakie należy przede wszystkim brać pod uwagę, przeprowadzając ewakuację ludności z zagrożonego obiektu. Autor zaproponował także kilka wskazań dla administratora obiektu i osób przyjmujących zgłoszenie o podłożeniu ładunku wybuchowego.

Local security in crisis management system against terrorist threats on the example of Ostrołęka powiat. Selected issues

The article discusses the realization of the tasks of crisis management in Ostrołęka powiat. The article describes police search of explosives after being informed of planting them. The author determines such issues as: identification of the person in charge of the action until the arrival of police (the building administrator or his agent) and its powers and tasks, and lists the factors to be primarily taken into account when carrying out the evacuation of people from the affected facility. The author also proposed some guidelines for the administrator of the facility and for the people receiving the notification of planting explosives.

Локальная безопасность в системе кризисного управления перед лицом террористической угрозы на примере Остоленского повята. Избранные вопросы

В статье обсуждено реализацию задач в рамках кризисного управления в Остоленском повяте. Описано ход поисково-спасательных работ после получения информации о месте расположения взрывного заряда. Автор останавливается на таких вопросах, как: определение лица руководящего работой до времени прибытия служащих полиции (администратор здания или лицо им уполномоченное) и его компетенции и задачи, а также перечисляет факторы, которые нужно учитывать в первую очередь во время проведения эвакуации населения с опасного объекта. Автор статьи дает также несколько советов для администратора объекта и лиц принимающих заявление граждан об обнаружении взрывного устройства.

Piotr Bogdalski

Warunki efektywności szkolenia podstawowego w kontekście procesu kształtowania kadrowego potencjału Policji

Artykuł ukazuje miejsce i znaczenie policyjnego szkolenia podstawowego zawodowego w procesie kształtowania kadrowego potencjału Policji. Rozważania w nim zawarte zmierzają do ustalenia warunków, od których zależy efektywność tego szkolenia oraz – w tym kontekście – oceny możliwości włączenia szkół wyższych w proces przygotowania studentów do wykonywania zawodu policjanta. Według autora artykułu konfrontacja argumentów za i przeciw współpracy Policji z uczelniami jednoznacznie przemawia za jej podjęciem.

Conditions for effectiveness of basic training in the context of the process of the Police staff potential

The article shows the place and importance of police basic professional training in the process of developing human resources capacity of the Police. Considerations

contained therein are intended to establish the conditions which determine the effectiveness of this training, and – in this context – the evaluation of the possibility of including higher education institutions in the process of preparing students for the profession of a policeman. According to the author, the evaluation of the arguments for and against the Police cooperation with universities weighs clearly in favour of its adoption.

Условия эффективности начального обучения в контексте процесса формирования кадрового потенциала полиции

В статье указано место и значение начального полицейского, профессионального обучения в процессе формирования кадрового потенциала полиции. Обозначено условия, от которых зависит эффективность такого обучения, а также – в таком контексте – дана оценка возможности включения вузов в процесс подготовки студентов к выполнению профессии полицейского. По мнению автора статьи, сопоставление аргументов «за» и «против» сотрудничества полиции с высшими учебными заведениями, однозначно указывает на целесообразность такой работы.

Mariusz Ciarka

Polsko-słowackie patrole policji. Uwarunkowania prawne i praktyka na przykładzie województwa małopolskiego

Artykuł porusza zagadnienia ważne dla poznania uwarunkowań prawnych oraz zagadnień praktycznych dotyczących służby pełnionej wspólnie przez policjantów polskich i zagranicznych na przykładzie patroli polsko-słowackich. Jest to temat rzadko poruszany, chociaż aktualny – w związku z wejściem Polski do strefy Schengen i rzeczywistą możliwością pojawienia się w sytuacji związanej z bezpośrednim kontaktem z „mieszanym” patrolem policji (polski i zagraniczny funkcjonariusz). W artykule na wstępie przybliżono rozwiązania systemowe, w tym podstawy prawne, umożliwiające funkcjonowanie takich patroli na terenie Polski, zwracając uwagę, że odbywają się one zgodnie z obowiązującym prawem i z założenia mają wpływać pozytywnie na poczucie bezpieczeństwa obywateli. W zasadniczej części artykułu przybliżono współpracę polsko-słowackich patroli Policji, wykonywanie stawianych przed nimi zadań, szczególnie obowiązków związanych z bezpieczeństwem obywateli i turystów przebywających na terenach przygranicznych w Małopolsce. Artykuł podsumowuje refleksja o istotnej roli wspólnie pełnionych służb przez policjantów Polski i funkcjonariuszy innych krajów.

Polish-Slovak police patrols. Legal regulations and practice on the example of Małopolska Voivodeship

This article raises issues that are important for acknowledging legal considerations and practical issues relating to joint service of Polish and foreign police officers on

the example of Polish-Slovak patrols. This is a rarely discussed topic, although it is very current – in connection with the Polish accession to the Schengen area and the real possibility of the emergence of the situation involving direct contact with “mixed” police patrol (Polish and foreign police officer). The article discusses systemic solutions, including legal basis which enable the functioning of such patrols on Polish territory, noting that they are held in accordance with applicable law and are designed to impact positively on citizens’ sense of security. The body of the article discusses the cooperation between the Polish-Slovak police patrols, performance of the tasks that the latter have to encounter, particularly the obligations related to the safety of citizens and tourists who stay in border areas in Małopolska. The article is summarized by the reflection of the important role of services carried out jointly by Polish policemen and officers in other countries.

Польско-словацкие патрули полиции. Юридические предпосылки и практика на примере Малопольского воеводства

В статье затронуты важные вопросы для познания юридических основ и практических решений касающихся совместной службы польских и иностранных полицейских на примере польско-словацких патрулей. Эта, довольно малоисследованная тема, является особенно актуальной в связи со вступлением Польши в Шенгенскую зону и появлением ситуаций связанных с непосредственным контактом со «смешанными» патрулями полиции (польских и иностранных служащих). Во вступительной части статьи указаны системные решения вопроса, в том числе юридические основы, предоставляющие возможность действия таких патрулей на территории Польши. Автор обращает внимание на то, что эта патрульная служба существует на основе действующего законодательства, а её целью является повышение безопасности граждан. В основной части статьи даны примеры сотрудничества польско-словацких патрулей полиции, выполнения поставленных перед ними задач, особенно обязанностей связанных с безопасностью граждан и туристов, пребывающих на приграничной территории Малопольского воеводства. Подводя итоги, автор подчеркивает существенную роль совместной службы полицейских Польши и служащих других государств.

Piotr Łuka, Danuta Micek

Służba prewencyjna – funkcjonowanie jednoosobowych służb patrolowych w jednostkach policji

Artykuł poszukuje odpowiedzi na pytanie o zasadność i efektywność służby w patrolu jednoosobowym policji jako nowoczesnej formy pracy nastawionej przede wszystkim na ograniczenie przestępczości. Podstawą wniosków są badania ankietowe przeprowadzone wśród funkcjonariuszy policji. Wyniki badań zilustrowano na kilku wykre-

sach, pokazujących np. nieefektywność takiej formy służby policyjnej, obawy funkcjonariuszy związane z jej pełnieniem, przyczyny wprowadzenia patroli jednoosobowych, a także wymiar stażu pracy ich uczestników. Autorzy zanalizowali również częstotliwość służby w patrolach jednoosobowych policjantów z małym stażem (do 3 lat), stałość rejonów pełnienia patrolu, zadania i rodzaje patroli jednoosobowych. Całość badań pozwoliła na sformułowanie wniosków warunkujących efektywną i bezpieczną służbę policjantów, a także propozycji uzupełnienia obowiązujących zapisów na ten temat (Zarządzenie nr 768 Komendanta Głównego Policji).

Preventive service – one-person operation services in the police patrol units

The article seeks answers to the question of legitimacy and efficiency of service in the one-man police patrol as a modern form of work aimed primarily at reducing crime. Conclusions were drawn on the basis of surveys carried out among police officers. The results were illustrated in several graphs, showing, inter alia, the ineffectiveness of such form of police service, the concerns of police officers related to this service, the reasons for introducing single patrols, as well as the participants' seniority. The authors also analyzed the frequency of service in one-person patrols consisting of officers with the seniority of up to 3 years, the stability of regions where patrol duties were carried out, tasks and the types of one-person patrols. The whole research helped to formulate conclusions which condition effective and secure service of officers, as well as proposals of supplementing the existing provisions in this matter (Ordinance No. 768 of the Police Chief).

Превентивная служба – функционирование патрульных служб состоящих из одного человека в полицейских формированиях

Авторы статьи стараются дать ответ на вопрос об обоснованности и эффективности службы в полицейских патрулях состоящих из одного человека как современной формы работы, прежде всего, направленной на ограничение преступности. Основанием к выводам служат опросные исследования, проведённые среди полицейских. Результаты исследований иллюстрирует несколько диаграмм, указывающих, напр., неэффективность такой формы полицейской службы, опасения служащих связанные с её исполнением, причины введения патрулей состоящих из одного человека, а также продолжительность трудового стажа их участников. Авторы проанализировали также частоту службы в таких патрулях полицейских с небольшим стажем (до 3 лет), постоянство районов проведения патрулей, задачи и виды патрулей состоящих из одного человека. Исследование дало возможность сформулировать предложения направленные на повышение эффективности и безопасности службы полицейских, а также предложения внесения изменений в действующие распоряжения на эту тему (Распоряжение № 768 Главного коменданта полиции).

Sylwester Karwowski

Wpływ technicznych środków pomiaru prędkości na poziom bezpieczeństwa na drogach (fragment raportu)

Artykuł na przykładzie danych statystycznych, dotyczących m.in. liczby pojazdów, dróg twardych, wypadków drogowych i ich uczestników, analizuje poziom bezpieczeństwa na drogach Polski. Podkreślony zostaje wpływ technicznych środków pomiaru prędkości (fotoradarów) na poprawę bezpieczeństwa drogowego. Autor omawia istniejące regulacje na ten temat przyjęte przez Radę Ministrów, np. Krajowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „Gambit 2005”, Program realizacyjny na lata 2006–2007, a także nowe projekty rozwiązań prawnych, np. Ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym. Ważne dla przyszłości bezpieczeństwa drogowego jest zapewnienie płynnego uruchomienia automatycznego nadzoru nad ruchem drogowym, któremu sprzyjać ma w szczególności stworzenie Centrum Automatycznego Nadzoru nad Ruchem Drogowym.

The impact of technical means of measuring speed on the level of road safety (extract of the report)

The article, on the example of statistical data such as number of vehicles, hard roads, road accidents and their participants, examines the level of safety on Polish roads. The article emphasises the impact of technical means of measuring speed (speed cameras) on improvement of road safety. The author discusses existing regulations on this subject adopted by the Council of Ministers, such as the National Road Safety Programme “Gambit 2005”, Implementation programme for 2006–2007, as well as new projects of legal solutions, for example, the Act amending the Law on Road Traffic. What is important for the future of road safety is to ensure a smooth launch of automatic traffic surveillance, which is encouraged, in particular, by the creation of the Centre for Automated Traffic Surveillance.

Влияние технических средств измерения скорости на уровень безопасности на дорогах (фрагмент рапорта)

В статье, на примере статистических данных указывающих, напр., количество транспортных средств, асфальтированных дорог, автомобильных аварий и их участников, анализируется уровень безопасности на дорогах Польши. Подчеркнуто влияние технических средств измерения скорости (фоторадары) на повышение безопасности на дорогах. Автор рассматривает существующие регуляции на эту тему, принятые Кабинетом Министров, напр., Государственная программа безопасности автомобильного движения «Гамбит 2005», Программа реализации в 2006–2007 гг., а также новые проекты юридических решений, напр., Закон «об изменениях в Законе о дорожном движении». Обращено внимание на важное значение для безопасности на дорогах в будущем, плавного введения автоматического надзора за автомобильным движением, чему будет содействовать создание Центра автоматического надзора за дорожным движением.

Krystian Marecik, Andrzej Głodziński, Paweł Krawiec

Etyka w trakcie czynności operacyjno-rozpoznawczych

Autorzy koncentrują się na zagadnieniach etycznych w przeprowadzaniu tzw. czynności operacyjno-rozpoznawczych. Artykuł zawiera szerokie omówienie oraz podział tych czynności na podstawie „ustawodawstwa policyjnego”. Na podstawie materiału z rozmów przeprowadzonych przez autorów z funkcjonariuszami operacyjnymi zostały zanalizowane problemy natury etycznej, jakie najczęściej towarzyszą konkretnym czynnościom operacyjnym. Szczególną uwagę obdarzono tzw. osobowe źródła informacji i metody ich pozyskania, stosowanie techniki operacyjnej, a także wpływ pracy operacyjnej na relacje funkcjonariuszy z rodziną i otoczeniem.

Ethics in the course of operational-reconnaissance procedures

The authors focus on ethical issues in conducting so-called operational and reconnaissance activities. The article contains a broad overview and breakdown of these activities on the basis of “police legislation”. The material from interviews conducted by the authors with the operating officers, constituted the basis of the analysis of ethical problems, which often accompany specific operational procedures. Particular attention was paid to so-called personal source of information and methods for obtaining it, the application of operational techniques and the impact of operational work on relations of officers with family and the environment.

Этика во время оперативно-поисковых действий

Авторы концентрируются на этических вопросах во время проведения т.н. оперативно-поисковых мероприятий. В статье широко рассмотрены виды таких мероприятий, предусмотренных «полицейским законодательством». На основании материала собранного во время разговоров, проведённых авторами с оперативными служащими, были проанализированные этические проблемы, которые чаще всего сопровождают конкретные оперативные мероприятия. Особое внимание обращено на т.н. доверительные источники информации и методы их получения, применение оперативной техники, а также влияние оперативной работы на отношения служащих с семьей и окружением.

Anna Konik, Paweł Pomorski

Kryminogenność Ustawy o usługach detektywistycznych

Autorzy zajęli się specyficznym zawodem prywatnego detektywa, który według ich opinii w swojej pracy balansuje na granicy prawa, narażając się nawet na odpowiedzialność karną. W opracowaniu zwrócono uwagę na aspekt etyczny zawodu detektywa przez pryzmat przepisów prawa. Starano się znaleźć odpowiedź na pytanie, na ile obowiązująca Ustawa z 6 lipca 20001 r. o usługach detektywistycznych może przyczynić się do uetycznienia tego zawodu, a na ile będzie stwarzać patologiczne sytuacje w tym środowisku.

Criminal nature of Detective Services Act

The authors dealt with a specific profession of private detective who, in their opinion, balances in his work on the fringes of law, risking even criminal liability. The study highlighted the ethical aspect of the detective profession through the prism of legal provisions. The authors attempted to answer the question of how the Act on Detective Services of July 6, 2001 may help to make this profession more ethical, and to what extent it will provoke pathological situations in this environment.

Криминогенность Закона «О детективных услугах»

Авторы статьи рассмотрели проблемы специфической профессии частного детектива, который, по их мнению, во время своей работе балансирует на грани закона, часто подвергаясь даже уголовной ответственности. В статье обращено внимание на этический аспект профессии детектива сквозь призму положений закона. Авторы старались найти ответ на вопрос, насколько действующий Закон от 6 июля 2001 г. «О детективных услугах» может способствовать повышению уровня этичности этой профессии, и насколько будет создавать патологические ситуации в этой среде.

Piotr Kosmaty

Kontrola rozmów telefonicznych jako czynność procesowa

Niniejszy artykuł poddaje analizie uregulowania dotyczące tzw. podsłuchu procesowego, który może być stosowany przez prokuratora lub sąd po wszczęciu postępowania przygotowawczego. Podsłuch procesowy, pomimo pewnych mankamentów, respektuje zasady demokratycznego państwa prawa wyznaczone przez Europejską Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Konstytucję RP. Decyzja o jego zastosowaniu oddana została w ręce niezawisłego sądu. Stosowanie tej metody gromadzenia materiału dowodowego ograniczono do zamkniętego kręgu enumeratywnie wymienionych przestępstw. Określono precyzyjnie ramy czasowe, w jakich wolno prowadzić podsłuch, stanowiąc, że czynność ta może trwać maksymalnie sześć miesięcy. Rozwiązanie takie w praktyce może prowadzić do komplikacji w skutecznym gromadzeniu dowodów, ale niewątpliwie stanowi poważną gwarancję przed stosowaniem tzw. podsłuchu nadmiernego. Określony został zakres podmiotowy stosowania kontroli rozmów, czyli krąg osób, względem których można stosować podsłuch. Przedstawione uwagi na temat funkcjonowania podsłuchu w polskim prawie karnym wskazują, iż obecne rozwiązanie, mimo mankamentów, stara się zabezpieczyć możliwość zdobywania dowodów, przy równoczesnym respektowaniu konstytucyjnego prawa do poszanowania wolności i tajemnicy komunikowania się.

Monitoring telephone conversations as a procedural activity

This article analyzes the regulations of so-called interception process that can be used by the prosecutor or court after preparatory proceedings have been initiated. Procedural phone tapping, despite some shortcomings, respects the principles of a democratic state of law designated by the European Convention on Human Rights and Fundamental Freedoms, the International Covenant on Civil and Political Rights and the Constitution of the Republic of Poland. The decision on its application was put into the hands of an independent court. Application of this method of gathering evidence was limited to a closed circle of the offences listed exhaustively. There are precisely defined time frames within which phone tapping can be carried out, providing that the operation may take up to six months. Such a solution can in practice lead to complications in effective gathering of evidence, but it clearly constitutes a strong guarantee against the use of so-called excessive phone tapping. What was also stipulated was the personal scope of application of phone tapping. The comments on how phone tapping in Polish criminal law operates indicate that the current solution, despite shortcomings, is trying to secure the possibility of acquiring evidence, while following the constitutional right to respect freedom and secrecy of communication.

Контроль телефонных разговоров как процессуальная деятельность

В статье дан анализ регуляций касающихся т.н. процессуального подслушивания, которым может пользоваться прокуратура или суд после открытия предварительного следствия. Процессуальное подслушивание, несмотря на некоторые недостатки, соблюдает основы демократического государства, права вытекающие из Европейской конвенции о защите прав человека и основных свобод, Международного пакта о гражданских и политических правах, а также Конституции Республики Польша. Решение о его применении предано в руки независимого суда. Применение этого метода накопления доказательственного материала сокращено до замкнутого круга чётко названных преступлений. Определены чёткие рамки времени, когда можно вести подслушивание, указывая, что может оно продолжаться максимум шесть месяцев. Такая постановка вопроса, на практике может привести к осложнению в эффективном накоплении доказательств, но, несомненно, является серьёзной гарантией перед применением т.н. чрезмерного подслушивания. Определены субъекты применения контроля разговоров, т.е. круг лиц которых можно подслушивать. Рассмотренные предпосылки и условия функционирования подслушивания в польском уголовном законодательстве указывают, что существующие решения, не взирая на недостатки, дают возможность получить доказательства, а вместе с тем учитывают конституционные права граждан на свободу и тайну общения.

Natalia Mirska

Podatność wiktyimizacyjna a samoocena i optymizm

Artykuł przedstawia wyniki badań związku pomiędzy podatnością wiktyimogenną, czyli podatnością na stanie się ofiarą przestępstwa, a takimi właściwościami psychicznymi jednostki, jak samoocena i optymizm. Przeprowadzone badania miały na celu uzyskanie odpowiedzi na pytania o różnice pomiędzy osobami młodymi a tymi w wieku podeszłym, a także różnice między kobietami a mężczyznami w zakresie podatności na wiktyimizację, poziomu samooceny i optymizmu. Postawiono również pytanie dotyczące interakcyjnego wpływu wieku i płci na owe zmienne oraz zdecydowano się sprawdzić, czy czynnik wieku oraz płęć są istotnymi modulatorami wpływu optymizmu i samooceny na podatność wiktyimogenną. Badane zmienne (podatność wiktyimogenna, samoocena i optymizm) zostały zbadane za pomocą trzech metod kwestionariuszowych. Analiza objęła także czynnik wieku i płęć.

Victimization susceptibility vis-à-vis self-esteem and optimism

This article presents the results of the researches on the relation between victimization susceptibility namely susceptibility to become a victim of a crime, and mental characteristics of individuals such as self-esteem and optimism. The researches in question aimed to arrive at answers to questions about the differences between young people and the elderly, as well as differences between women and men in the field of vulnerability to victimization, levels of self-esteem and optimism. Another question concerned interactive effects of age and gender on these variables, and the researchers decided to check whether the factor of age and gender were important modulators of optimism and self-esteem on victimization susceptibility. The variables in question (victimization susceptibility, self-esteem and optimism) were examined by means of three questionnaire methods. The analysis also covered the factor of age and gender.

Податливость на виктимизацию и ее связь с самооценкой и оптимизмом

В статье указаны результаты исследований связей между податливостью на виктимизацию, т.е. податливостью на превращения себя в жертву преступного посягательства и такими психологическими качествами личности, как самооценка и оптимизм. Целью проведенных исследований было получение ответа на вопросы о разнице между молодыми людьми и лицами зрелого возраста, а также разнице между женщинами и мужчинами в сфере податливости на виктимизацию и уровнем их самооценки и оптимизма. Был поставлен также вопрос, касающийся интерактивного влияния возраста и пола на эти переменные, а также было принято решение проверить, является ли фактор возраста и пола существенным модулятором влияния оптимизма и самооценки на податливость на виктимизацию. Изменяемое исследование (податливость на виктимизацию, самоопределение и оптимизм) было проведено с помощью трёх анкетных методов. Был проанализирован также фактор возраста и пола.

Andrzej Aksamitowski

Ministrowie spraw wojskowych II RP i ich działalność polityczno-wojskowa w okresie poprzedzającym i w czasie zamachu majowego

Artykuł przedstawia sylwetki ministrów spraw wojskowych, których czas pełnienia obowiązków przypadł w okresie trudnym dla polityki wewnętrznej państwa polskiego. W grupie tej autor wymienia i charakteryzuje trzech generałów Wojska Polskiego. W kolejności zajmowania tego odpowiedzialnego dla bezpieczeństwa państwa stanowiska byli to generałowie: Stefan Majewski, Lucjan Żeligowski, którego polityka wojskowa i personalna była podporządkowana planom Piłsudskiego, i Juliusz Tarnawa-Malczewski, sprawujący swój urząd w czasie zamachu majowego, podczas którego stanął w obronie rządu RP. Każdy z ministrów był ważną postacią „trudnego czasu” w historii II Rzeczypospolitej i każdy z nich starał się „właściwie” wypełnić swoje obowiązki, chociaż nie obyło się to bez ogromnych nacisków polityków walczących w tym czasie o władzę w Polsce. Artykuł wprowadza czytelnika w szczegóły wydarzeń poprzedzających zamach majowy, ukazując spór toczący się pomiędzy marszałkiem Józefem Piłsudskim a wyższymi oficerami i generałami, którzy nie chcieli się podporządkować jego woli. Autor omawia wydarzenia w układzie chronologicznym, wychodząc od listopadowej (1925) nominacji gen. S. Majewskiego na ministra spraw wojskowych, aż do represji piłsudczyków wobec przedstawicieli władz obalonego rządu.

Ministers of Military Affairs in the Second Polish Republic and their political – military activity prior to and during the May Coup

This paper presents the profiles of ministers of military affairs, whose duty time fell on a difficult period for Polish internal politics. The author mentions and characterizes three army generals of the Polish Army. The people who occupied this post, crucial for national security were respectively: General Stefan Majewski, Lucjan Żeligowski, whose military and personal politics were subordinate to Piłsudski's plans and Juliusz Tarnawa-Malczewski, holding his office at the time of the May Coup, during which he stood in defence of Polish government. Every minister was an important figure of „difficult times” in the history of the Second Republic of Poland and each of them tried to „properly” meet their obligations, although the latter did not take place without massive pressure of politicians who were at that time fighting for power in Poland. The article introduces the reader into the events preceding the May Coup, demonstrating the ongoing dispute between Marshal Józef Piłsudski and higher officers and generals who refused to submit to his will. The author discusses the events in a chronological order, starting with the November (1925) nomination of General S. Majewski for the minister of military affairs, to the repression against Piłsudski's supporters vis-à-vis the representatives of ousted government.

Министры обороны Второй Речи Посполитой и их политико-военная деятельность в период предшествующий и во время Майского путча

В статье представлена деятельность министров обороны, время исполнения обязанностей которых совпало с трудным для внутренней политики польского государства периодом. К этой группе автор относит и дает характеристику троих генералов Войска Польского. В хронологическом порядке этот, ответственный для безопасности государства, пост занимали генералы: Стефан Маевский, Люциан Желиговский, военная и персональная политика которого была подчинена планам Пилсудского, и Юлиуш Тарнава-Мальчевский, исполняющий обязанности министра во время Майского путча, когда он занял позицию защиты правительства Речи Посполитой. Каждый из министров был важным лицом «трудного времени» в истории Второй Речи Посполитой и каждый из них старался «надлежаще» исполнять свои обязанности, хотя все они находились под огромным давлением политиков борющихся в то время за власть в Польше. Статья показывает читателю подробности событий предшествующих Майскому путчу, указывает сущность противоречий между маршалом Юзефом Пилсудским и высшими офицерами и генералами, которые не хотели повиноваться его воли. Автор рассматривает события в хронологической последовательности, начиная с ноябрьского (1925) назначения генерала С. Маевского на должность министра обороны, вплоть до репрессий сторонников Пилсудского против представителей власти свергнутого правительства.

Zygmunt Kozak

Działalność Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej w dziedzinie biernej obrony ludności cywilnej

Artykuł zajmuje się powstaniem (1928) i działalnością Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, która w okresie międzywojennym była jedną z najliczniejszych organizacji społecznych, mających największe zasługi na rzecz rozwoju i propagowania w społeczeństwie lotnictwa polskiego, oraz jedną z najżywotniejszych tego rodzaju instytucji w Europie. Bez jej wsparcia finansowego, inwestycyjnego, bez zaangażowania i ofiarności społeczeństwa nie udałooby się w ówczesnych warunkach osiągnąć wysokiego poziomu rozwoju lotnictwa polskiego. Drugą płaszczyzną działalności Ligi było przygotowanie społeczeństwa do obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej. Liga zapoczątkowała tworzenie struktur organizacyjnych biernej obrony przeciwlotniczej, m.in. organizując szkolenia związane z obroną przeciwlotniczą i przeciwgazową. Począwszy od 1933 r., zintensyfikowano akcję uświadamiającą społeczeństwu zagrożenie z powietrza oraz wyjaśniającą sposoby przeciwdziałania. Przystąpiono do organizowania obozów ćwiczebnych i różnego rodzaju kursów. Znaczącym przedsięwzięciem Ligi było zaopatrzenie ludności cywilnej w maski przeciwgazowe, czego z braku środków finansowych i ograniczonych mocy produkcyjnych nie zrealizowano do końca. Biorąc pod uwagę sy-

tuację ekonomiczną, społeczną i wojskową II Rzeczypospolitej, należy stwierdzić, że działalność Ligi w tych warunkach okazała się istotnym wkładem w obronę państwa.

The Airborne and Antigas Defence League in the area of passive protection of civilians

This deals with the creation (1928) and the activities of the Airborne and Antigas Defence League which in the interwar period was one of the largest social organizations, having the greatest merit for the development and promotion of aviation among Polish community, and one of the most vital of such institutions in Europe. Without its financial contribution, investment, without the commitment and generosity of the public it would not be possible in those times to achieve a high level of development of the Polish Air Force. The second area of activity of the League was preparing society for airborne and antigas defence. The league initiated the creation of organizational structures of passive defence, including organization of trainings related to airborne and antigas defence. Starting from 1933, public awareness was increased due to a campaign concerning air threat and explaining how to prevent the latter. Instructional camps and various courses were organized. A notable project of the League was providing the civilians with gas masks, which – due to the lack of financial resources and limited production capacity – was not fully completed. Given the economic, social and military situation of the Second Polish Republic, it should be stated that the activities of the League in these conditions was a major contribution to the state defence.

Деятельность Лиги противовоздушной и противохимической обороны в сфере пассивной защиты гражданского населения

Здесь рассмотрены вопросы связанные с основанием (1928 г.) и деятельностью Лиги противовоздушной и противохимической обороны, которая в междувоенный период была одной из самых многочисленных общественных организаций, имеющих огромные заслуги в деле развития и распространения в обществе знаний на тему польской авиации, а также одной из самых активных организаций этого рода в Европе. Без её финансового, инвестиционного вклада, без поддержки и самопожертвования общества, в существующих в то время условиях не было бы возможным достичь высокого уровня развития польской авиации. Другим направлением деятельности Лиги была подготовка общества к противовоздушной и противохимической обороне. Лига создавала организационные структуры пассивной противовоздушной обороны, напр., организуя курсы противовоздушной и противохимической обороны. Начиная с 1933 г. были усилены действия направленные на повышение сознательности общества на тему угроз связанных с деятельностью авиации и способов противодействия этим угрозам. Организовывались учебные лагеря и разного рода курсы. Значительным мероприятием Лиги была выдача гражданскому населению противогазов, что в связи с недостатком финансовых средств и ограниченными производственными возможностями, полностью осуществить не удалось. Учитывая экономическую, общественную и военную ситуацию Второй Речи Посполитой, следует констатировать, что деятельность Лиги в тех условиях внесла существенный вклад в защиту государства.